

**REALITI KES NIRMALA BONAT DALAM
BERITA AKHBAR *UTUSAN MALAYSIA* DAN
WASPADA: SATU ANALISIS PEMBINGKAIAN**

**FEBRY ICHWAN BUTSI
P-KOM0001/09 (R)**

**PUSAT PENGAJIAN KOMUNIKASI
UNIVERSITI SAINS MALAYSIA
2011**

**REALITI KES NIRMALA BONAT DALAM
BERITA AKHBAR *UTUSAN MALAYSIA* DAN
WASPADA: SATU ANALISIS PEMBINGKAIAN**

**FEBRY ICHWAN BUTSI
P-KOM0001/09 (R)**

**TESIS YANG DISERAHKAN UNTUK
MEMENUHI KEPERLUAN BAGI
IJAZAH SARJANA SASTERA (KOMUNIKASI)**

PENGAKUAN

Saya akui tesis ini merupakan karya yang saya kerjakan sendiri,
kecuali nukilan pendapat dan data sekunder yang tiap-tiap satunya
telah saya cantumkan sumbernya.

4 Januari 2011

FEBRY ICHWAN BUTSI

P-KOM 0001/09 (R)

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, syukur ke hadirat Allah s.w.t yang telah melimpahkan rahmat dan hidayahNya kepada penulis sehingga boleh melanjutkan pengajian master di Pusat Pengajian Komunikasi Universiti Sains Malaysia dan menyelesaikan tesis ini. Selawat serta salam sentiasa tercurah keatas junjungan Nabi Muhammad s.a.w yang telah membimbing manusia menuju insan yang beriman dan beramal saleh.

Penulis merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih yang tiada terhingga kepada yang terhormat Prof. Madya Mohamad Md. Yusoff selaku penyelia tesis ini. Tanpa lelah beliau telah banyak mencurahkan perhatian dengan memberi bantuan, bimbingan dan selalu meluangkan masa untuk bertukar fikiran untuk kesempurnaan tesis ini. Tak lupa pula penulis mengucapkan terima kasih sebesar-besarnya kepada Dekan Pusat Pengajian Komunikasi Universiti Sains Malaysia Prof. Madya Adnan Hussain dan juga khusus kepada Timbalan Dekan Hjh Puan Hamidah Abd Hamid yang banyak memberikan sokongan mula dari penulis memulakan pengajian sehingga penulis melakukan penyelidikan. Semoga Allah s.w.t melimpahkan *barakah*, pahala dan kebahagiaan.

Ucapan terima kasih pula penulis tujukan kepada Naib Canselor USM, Timbalan-timbalan Naib Canselor dan juga semua Pensyarah di Pusat Pengajian Komunikasi USM yang telah memberikan masukan dan arahan, khususnya semasa penulis melakukan pembentangan proposal kajian ini. Ucapan terima kasih juga penulis sampaikan kepada Rektor dan Timbalan Rektor Universiti Muslim Nusantara (UMN) yang telah menyokong penulis untuk melanjutkan studi di USM. Terima kasih juga penulis sampaikan kepada segenap *Civitas Akademika* Departemen Ilmu Komunikasi Universiti Sumatera Utara (USU) yang banyak memberikan pengajaran dan mengenalkan penulis untuk meminati kajian media.

Kepada kawan-kawan di Flat Hamna Sungai Dua, khususnya kepada Abangda Enda Andesto dan Abangda Sofyan yang telah mahu menerima dan

membahagi fasiliti tempat tinggal yang penuh kenangan dan kebersahajaannya. Secara khusus saya sampaikan terima kasih kepada Bapak Drs. Syafruddin Pohan, M.Si yang menjadi panutan penulis untuk memperkuat azzam dalam menjalani pendidikan di USM dan bersemangat untuk boleh mengikuti jejak langkahnya dalam bidang akademik. Terima kasih juga kepada kawan Vinsensius Sitepu dan Salim Hasibuan. Tak lupa pula bagi budi baik Bapak Iskandar Zulkarnain dan ibu Raras Sutatminingsih yang banyak membantu dan menyemangati penulis. Tak lupa pula bagi kekasihku Stwaibatul Akmal yang diakhir masa pengajian ada dalam lingkup pikiran penulis,

Terima kasih dan takzim kepada ayahanda Drs. Paimin dan ibunda Sri Sumarni yang telah memberikan kasih sayang dan sokongan kepada penulis untuk boleh menempuh jenjang pendidikan tinggi. Semoga Allah s.w.t melimpahkan rahmat, pahala dan umur yang panjang bagi mereka "*Amin Ya Rabbal alamin*". Penulis juga dedikasikan tesis ini kepada saudara penulis adinda Nurul Jannah, Nur Annisa Mei Rizki dan Ahmad Putra Darma. Selain itu pula penulis berterima kasih kepada paman penulis Drs. Firmansyah, M.Si yang menyokong penulis untuk melanjutkan pengajian tinggi..Penulis memohon ke hadirat Allah semoga segala bantuan budi baik tuan-tuan, puan-puan, kerabat, ahli keluarga dan sahabat mendapat balasan yang sebesar-besarnya daripada Allah s.w.t. Tiap-tiap kelemahan datangnya daripada penulis dan segala kelebihan tesis ini datangnya daripada Allah s.w.t. *Amin Ya Rabbalalamin*.

Pulau Pinang, 4 Januari 2011

Febry Ichwan Butsi

KANDUNGAN

BIL	PERKARA	MUKA SURAT
	Pengakuan	i
	Penghargaan	ii
	Kandungan	iv
	Senarai Jadual	vi
	Senarai Rajah	viii
	Senarai Akronim	ix
	Abstrak	xi
	Abstract	xii
	BAB I PENDAHULUAN	
1.1	Pengenalan	1
1.2	Latar Belakang Penyelidikan	7
1.3	Permasalahan Penyelidikan	9
1.4	Objektif Penyelidikan	11
1.5	Persoalan Penyelidikan	11
1.6	Kaedah Penyelidikan	12
1.7	Kepentingan Penyelidikan	13
1.8	Kerangka Kerja Penyelidikan	14
	BAB II SOROTAN KAJIAN DAN TEORI	
2.1	Sorotan Kajian	16
	2.1.1 Sorotan Kajian Tentang <i>Migrant Workers</i>	16
	2.1.2 Sorotan Kajian Tentang Pembungkahan Media	25
2.2	Tinjauan Teori	29
	2.2.1 Teori Penentuan Agenda	30
	2.2.2 Teori Penapisan Maklumat Media	37
	2.2.3 Paradigma Konstruktivisme Terhadap Teks Berita	42
	2.2.4 Pembuatan Berita	49
	BAB III METODOLOGI PENYELIDIKAN	
3.1	Konseptualisasi Penyelidikan	64
	3.1.1 Paras Teks (<i>Text Analysis</i>)	67
	3.1.1.a Analisis Kandungan Kuantitatif	68
	3.1.1.b Analisis Kandungan Pembungkahan	74
	3.1.2 Analisis Bilik Media	84
3.2	Metod Pengumpulan Data	86
	BAB IV SEJARAH PENUBUHAN AKHBAR <i>UTUSAN MALAYSIA</i> DAN <i>WASPADA</i>	
4.1	Profil Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	87
4.2	Profil Akhbar <i>Waspada</i>	90

	BAB V HASIL KAJIAN	
5.1	Hasil Analisis Kandungan Kuantitatif	96
	5.1.1 Analisis Hasil Kajian Kuantitatif	97
	5.1.2 Penempatan Muka Surat Berita	99
	5.1.3 Penempatan <i>Dateline</i> Berita	101
	5.1.4 Jumlah paragraf dalam berita akhbar	103
	5.1.5 Jenis Berita	105
	5.1.6 Komunikator Berita	106
	5.1.7 Isu-isu khas berita dalam akhbar	110
	5.1.8 Punca Berita	113
5.2	Analisis Tekstual Pembungkahan	115
	5.2.1 Analisis Pembungkahan Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	115
	5.2.2 Analisis Pembungkahan Akhbar <i>Waspada</i>	164
5.3	Analisis Bilik Media	193
	BAB VI KESIMPULAN	
6.1	Kesimpulan	204
6.2	Impak Kajian	209
	6.2.1 Impak Teoritik	209
	6.2.2 Impak Praktikal	215
	6.2.3 Impak Akademik	218
6.3	Cadangan Kajian	219
	BIBLIOGRAFI	221

SANARAI JADUAL

BIL	SANARAI JADUAL	MUKA SURAT
2.1	Purata Pekerja Luar Negara di Malaysia	34
2.2	Perbandingan Berita Dalam Paradigma Positivis Dan Konstruktivis	48
3.1	Perbandingan Penyelidikan Kuantitatif dan Kualitatif	60
3.2	Jadual Koding Posisi Letak Berita	72
3.3	Jadual Koding Penempatan <i>Dateline</i> Berita	73
3.4	Jadual Koding Pemakaian Jumlah Paragraf	73
3.5	Jadual Koding Jenis Berita	73
3.6	Jadual Koding Komunikator Berita	73
3.7	Jadual Koding Isu-Isu Utama	74
3.8	Jadual Koding Punca Berita	74
3.9	Fasa Penyelidikan Efek Media	77
3.10	Lapan teori yang ramai dipakai dalam Jurnal Komunikasi	79
3.11	Pembingkaian Robert Entman	82
3.12	Perangkat Pembangkaian Robert Entman	82
5.1	Senarai Berita Kes Nirmala Bonat dalam Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	98
5.2	Senarai Berita Kes Nirmala Bonat dalam Akhbar <i>Waspada</i>	98
5.3	Posisi Letak Berita	99
4.4	Penempatan <i>Dateline</i> Berita	101
5.5	Pemakaian Jumlah Paragraf	103
5.6	Jenis Berita	106
5.7	Komunikator Berita	108
5.8	Isu-Isu Utama Berita Dalam Akhbar	111
5.9	Punca Berita	113
5.10	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 20/05/2004	104
5.11	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 21/05/2004	101
5.12	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 22/05/2004	123
5.13	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 23/05/2004	126
5.14	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 25/05/2004	128
5.15	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 28/05/2004	130
5.16	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 24/06/2004	132
5.17	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 24/06/2004	135
5.18	Hasil Analisis Pembangkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> ,	137

	20/07/2004	
5.19	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 28/09/2004	139
5.20	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 29/09/2004	142
5.21	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 30/09/2004	144
5.22	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 07/05/2005	147
5.23	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 08/11/2006	149
5.24	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 02/07/2007	151
5.25	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 04/01/2008	154
5.26	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 12/01/2008	156
5.27	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 23/04/2008	159
5.28	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 28/11/2008	161
5.29	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Utusan Malaysia</i> , 28/11/2008	163
5.30	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 02/05/2004	166
5.31	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 02/05/2004	169
5.32	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 21/05/2004	171
5.33	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 22/05/2004	173
5.34	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 23/05/2004	175
5.35	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 25/05/2004	178
5.36	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 25/05/2004	180
5.37	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 25/05/2004	182
5.38	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 27/05/2004	185
5.39	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 28/05/2004	187
5.40	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 27/05/2004	189
5.41	Hasil Analisis Pembingkaian akhbar <i>Waspada</i> , 24/01/2008	192
5.42	Perbandingan Bangunan Berita Pembingkaian Akhbar <i>Utusan Malaysia</i> dan <i>Waspada</i> Tentang Kes Nirmala Bonat	201

SANARAI RAJAH

BIL	SANARAI RAJAH	MUKA SURAT
1.1	Jalur Kedatangan Pekerja dari Indonesia ke Malaysia	4
1.2	Kerangka Kerja Penyelidikan	29
2.1	Penapis Maklumat dalam Komunikasi	38
2.2	Alur Membuat Berita dalam Satu Akhbar	41
2.3	Peranan Media Massa Dalam Mengkonstruksi Realiti Menjadi Berita	49
2.4	Bilik Redaksi Media	50
2.5	Psikologi Wartawan Dalam Menulis Berita	54
3.1	Konsep Metod Penyelidikan	67
3.2	Skema Konsep Peningkatan	83
4.1	Contoh Muka Depan Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	87
4.2	Contoh Muka Depan Akhbar <i>Waspada</i>	91
5.1	Letak Berita Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	100
5.2	Letak Berita Akhbar <i>Waspada</i>	100
5.3	Penempatan <i>Dateline</i> Berita Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	102
5.4	Penempatan <i>Dateline</i> Berita Akhbar <i>Waspada</i>	102
5.5	Jumlah Paragraf Dalam Berita Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	104
5.6	Jumlah Paragraf Dalam Berita Akhbar <i>Waspada</i>	104
5.7	Jenis Berita Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	107
5.8	Jenis Berita Akhbar <i>Waspada</i>	107
5.9	Komunikator Berita Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	109
5.10	Komunikator Berita Akhbar <i>Waspada</i>	110
5.11	Isu- Isu Utama Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	112
5.12	Isu- Isu Utama Akhbar <i>Waspada</i>	112
5.13	Punca Berita Akhbar <i>Utusan Malaysia</i>	114
5.14	Punca Berita Akhbar <i>Waspada</i>	114

SENARAI AKRONIM

3 D	: Dirty, Difficult, Dangerous
ABC	: Audit Bureau of Circulations
ADB	: Asian Development Bank
AFP	: Agence France Press
AP	: Associated Press
CDA	: Critical Discourse Analysis
DEPLU	: Departemen Luar Negeri
FGD	: Focus Group Discussion
HIMSATAKI	: Himpunan Pengusaha Jasa TKI
HKL	: Hospital Kuala Lumpur
IPD	: Ibu Pejabat Polis
ISAs	: Ideological State Apparatus
ILO	: International Labour Organization
ICT	: Information Communication Technology
JOC	: Journal of Communication
JMCQ	: Journalism and Mass Media Quarterly
JOBEM	: Journal of Broadcasting and Electronic Media
KBRI	: Kedutaan Besar Republik Indonesia
KEPMEN	: Keputusan Menteri
LN	: Luar Negeri
MoU	: Memorandum of Understanding
Menaker	: Menteri Tenaga Kerja
NGO	: Non Government Organization
UMNO	: United Malays National Organisation
PRT	: Pembantu Rumah Tangga (Amah)
PPIM	: Persatuan Pengguna Islam Malaysia
Permai	: Persatuan Persahabatan Malaysia- Indonesia
Prima	: Persahabatan Indonesia-Malaysia
PATI	: Pendatang Tanpa Izin
RI	: Republik Indonesia

RSA	:	Repressive State Apparatus
RTM	:	Radio Televisyen Malaysia
RM	:	Ringgit Malaysia
Rp	:	Rupiah
SBY	:	Susilo Bambang Yudhoyono
STIKP	:	Sekolah Tinggi Ilmu Komunikasi Pembangunan
SMW	:	Siaran Minggu <i>Waspada</i>
SRI	:	Survey Research Indonesia
SMC	:	Selangor Medical Center
TKI	:	Tenaga Kerja Indonesia
TKW	:	Tenaga Kerja Wanita
UU	:	Undang-Undang
UI	:	Universiti Indonesia
USM	:	Universiti Sains Malaysia
UKM	:	Universiti Kebangsaan Malaysia
UMES	:	Utusan Media Sales Sdn. Bhd
WWW	:	World Wide Web

**REALITI KES NIRMALA BONAT DALAM PEMBERITAAN AKHBAR
UTUSAN MALAYSIA DAN AKHBAR *WASPADA* :
SATU ANALISIS PEMBINGKAIAN**

ABSTRAK

Setakat ini ramai Tenaga Kerja Indonesia (TKI) yang bekerja secara rasmi berjaya dan selesa di Malaysia, tetapi ada juga TKI Indonesia mengalami penyiksaan, layanan buruk atau ketidakadilan pada masa bekerja. Kes yang banyak menimpa TKI adalah terutama pembantu rumah tangga. Satu kes paling besar dan diberitakan media adalah penyiksaan Nirmala Bonat semasa dia bekerja di rumah majikannya Yim Pek Ha. Nirmala adalah pembantu rumah tangga asal Kupang, Nusa Tenggara Timur Indonesia yang berjaya keluar dari rumah majikan pada bulan Mai 2004 selepas mengalami kecederaan berat di sekujur tubuhnya. Kes itu menjadi perhatian masyarakat awam sama ada Malaysia dan Indonesia tetapi juga peringkat antarabangsa, kesudahan daripada kes ini adalah dijatuhkannya hukuman kepada Yim Pek Ha selama 18 tahun penjara pada tahun 2008 setelah menjalani masa pembicaraan di Mahkamah Sesyen selama 4 tahun. Permasalahan dalam penyelidikan bermula daripada pendekatan konstruktivisme dalam memandang berita. Berita dalam pandangan konstruktivis adalah fakta di media berbeza dalam erti yang sebenarnya (fakta empirik). Penyelidikan ini menerokai bagaimana realiti kes Nirmala Bonat didedahkan dalam berita di akhbar. Penyelidikan menyelidiki 2 akhbar dari negara Malaysia dan Indonesia. Untuk Malaysia, penyelidik memilih *Utusan Malaysia* dan Indonesia iaitu akhbar *Waspada*, pemilihan kedua akhbar ini kerana kedua akhbar ini besar baik dari aspek purata naskah dan pembaca. Penyelidikan ini akan menggunakan metod triangulasi yang diubah suai daripada Norman Fairclough, ada dua paras yang diselidiki iaitu teks berita dan *newsroom*. Untuk paras teks berita penyelidik menggunakan analisis kandungan kuantitatif (*content analysis*) dan analisis pembingkaian (*konstruktivis*). Pada paras *newsroom analysis* penyelidik menggunakan metod temubual kepada pengarang akhbar. Penyelidikan ini mendapati bahawa konstruksi berita kes Nirmala Bonat sama ada *Utusan Malaysia* dan *Waspada* sama-sama memandang Nirmala sebagai mangsa yang patut dibela dan mendapat keadilan. Tetapi Yim Pek Ha dipandang bersalah dan patut mendapat hukuman. Pola konstruksi berita yang dibina oleh kedua akhbar ini sedikit berbeza, *Utusan Malaysia* lebih memandangkan bahawa kes ini adalah kes hukum dan perikemanusiaan, sementara itu *Waspada* lebih menuliskan beritanya dengan membabitkan luahan perasaan nasionalisme kepada pembaca dalam mendedahkan kes ini. Ideologi akhbar ternyata tidak menjadi pertimbangan *Utusan Malaysia* dalam memberitakan kes Nirmala Bonat, ideologi Ketuanan Melayu dan Perlembagaan yang dibina *Utusan Malaysia* tidak diguna pakai, kerana walaupun Nirmala adalah bukan Melayu, beragama Kristian dan warga Indonesia tetap diberitakan dengan harapan mendapatkan keadilan hukum di Mahkamah Sesyen. Sementara *Waspada* sememangnya menyokong Nirmala kerana dia warga negara Indonesia tanpa ambil kira dia seorang Kristian dan prinsip perikemanusiaan juga diluahkan dalam berita *Waspada*.

NIRMALA BONAT'S REALITY CASE IN *UTUSAN MALAYSIA* AND *WASPADA* NEWSPAPER: A FRAMING ANALYSIS

ABSTRACT

Nowadays, many Tenaga Kerja Indonesia (TKI) who had been working officially in Malaysia gained their successes and lived comfortable life, although there are some of them are unfortunate for example, some TKI being tortured, badly threatened and experienced injustice while working here. Most of the cases happened to the maids in domestic houses. One of the biggest case being reported in media was the case of Nirmala Bonat's torture while working for Yim Pek Ha at her house. Nirmala Bonat was a house maid from Kupang, Nusa Tenggara Timur, Indonesia who escaped from her employer's house on May 2004 after being tortured to most part of her body. The case caused public attention not only in Malaysia or Indonesia and but also internationally. Consequently Yim Pek Ha was sent to jail for 18 consecutive years in 2008 after 4 years trials. Thus, research problem is based on constructivism paradigm particularly report a news. News in constructivism is seen as a different fact rather than the real meaning (empirical fact). This research is exploring of how the media revealed the reality in Nirmala Bonat's case in the newspapers. The research investigated two newspapers, that was *Waspada* from Indonesia and *Utusan Malaysia* from Malaysia. The newspapers chosen by researcher based particularly on their news content and their circulation and readership. This research used triangulation method based Norman Fairclough's methodology, with two levels of research: news text and newsroom. For the news text level, researcher applied quantitative content analysis (content analysis) and framing analysis (constructivist). For the newsroom level, researcher applied in depth interview method with the newspaper editors. The result of this research showed that news construction of Nirmala Bonat's case their in *Waspada* or *Utusan Malaysia*, both newspapers saw Nirmala Bonat as a victim and should be defended for justice. Yim Pek Ha seemed guilty and deserved punishment. News construction pattern developed by both newspapers was slightly different, *Utusan Malaysia* shows more Law case, while *Waspada* wrote more nationalist expression for their reader. Newspapers ideology immediately did not become first consideration when *Utusan Malaysia* covered Nirmala Bonat's case, infact they coverage even did not apply Ketuanan Melayu ideology and Perlembagaan in their news, because even though Nirmala Bonat is non-Malay she is a Christian and Indonesian citizen, they supported her to obtain justice for Yim Pek Ha's abuse. While *Waspada* seem to support humanity principle, however Nirmala because she is Indonesian citizen although she is Christian, and principle of humanity was the main expression in *Waspada's* news coverage.

BAB SATU PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Kerajaan Malaysia masa kini berdepan dengan banyaknya kes dan cabaran. Satu daripada kes itu ialah ramainya pekerja daripada luar negara yang masuk ke Malaysia melalui jalur rasmi dan tidak rasmi. Majoriti negara asal pekerja ini Filipina, Myanmar, Bangladesh, India, Nepal dan Indonesia. Tenaga kerja luar negara ini ramai bekerja di bahagian perladangan, perkilangan, pelayan restoran mahupun pembantu rumah tangga.

Ramainya pekerja luar negara yang datang ini diatur oleh Kerajaan Malaysia dengan membuat dua polisi iaitu *the Immigration Act* dan *the Employment Act* sebagai panduan polisi dalam menerima pekerja daripada luar negara (Asian Development Bank, 2004: 6-7). Penerimaan pekerja dari Indonesia, Kerajaan Malaysia menggunakan 4 polisi yang lazim dipakai iaitu *the Immigration Act*, *the Employment Act*, Memorandum Persefahaman (MoU) Kerajaan Malaysia dan Pemerintah Indonesia dan Undang-Undang Republik Indonesia No. 39 Tahun 2004 (Darul Amin bin Abdul Munaf, 2007: 5).

Dalam berita di akhbar *Berita Mingguan* mendedahkan bahawa jumlah pekerja yang berasal dari negara Indonesia di Malaysia yang berdaftar sekira 1,2 juta orang dan yang haram boleh mencecah sehingga 800,000 orang. Secara am, pekerja Indonesia yang bekerja sebagai pembantu rumah mencecah sehingga 80 peratus

daripada 310,662 pembantu rumah yang ada di Malaysia (*Berita Mingguan*, 28/06/2009).

Keperluan Malaysia terhadap pekerja asing cukup besar. Tetapi keperluan pada tenaga kerja tersebut harus berpendidikan, berterampilan dan profesional. Lazimnya, kehadiran pekerja asing ke negara ini disebabkan oleh kekurangan rakyat Malaysia yang ingin dan minat melibatkan diri dalam industri pembinaan yang sering dikenali dengan istilah 3 D (*dirty, difficult* dan *dangerous*), maka pekerja asing diambil.

Dalam penyelidikan yang pernah dilakukan oleh Ishak bin Mad Shah dari Universiti Teknologi Malaysia dalam tulisan yang bertajuk “*Kualiti Kehidupan Kerja: Penyelidikan Ke Atas Pekerja Binaan Indonesia*” mendapati bahawa punca datangnya pekerja dari luar negara terutama dari Indonesia adalah adanya matlamat kerajaan Malaysia ialah mencapai status sebagai negara maju pada tahun 2020. Lantaran itu wujudlah wawasan 2020 dengan matlamat membawa Malaysia ke arah satu negara maju dari segi ekonomi, politik, sosial, kerohanian dan kebudayaan. Untuk mencapai matlamat ini Malaysia perlu bersaing sama ada dalam pasar dalam negara atau peringkat antarabangsa.

Dalam penyelidikan Asian Development Bank (ADB), dalam buku yang bertajuk “*Workers' Remittance Flows in Southeast Asia*” menyebut bahawa para pekerja luar negara terutama yang datang dari Indonesia bekerja di Malaysia juga boleh banyak membantu memperkasakan ekonomi dan pembangunan negara Malaysia. ADB menyebut bahawa peranan pekerja luar negara dalam bidang

ekonomi adalah ramainya penggunaan pengkhidmatan bank oleh pekerja luar negara dalam keperluan pemindahan wang ke negara asal mereka, usaha pengkhidmatan telekomunikasi juga mengambil faedah daripada pekerja luar negara ini kerana mereka sering menggunakan telefon bimbit dengan fasiliti *international calling* bila menghubungi sanak keluarga di negara asal. Tentu sahaja menurut ADB pembinaan konstruksi (infrastruktur) di Malaysia banyak dibina oleh para pekerja dari luar negara (Asian Development Bank, 2004:187-210).

Banyak jenis pekerjaan yang diminati di Malaysia selain daripada pekerja kilang, perkebunan, buruh iaitu pekerja yang bekerja sebagai Pembantu Rumah Tangga (PRT) atau amah yang banyak dikerjakan oleh kaum perempuan. Kerajaan Malaysia pula mendefinisikan PRT ini dalam Akta Kerja 1955 (Seksyen 2) mendefinisikan pembantu rumah atau pekerja domestik adalah sebagai berikut:

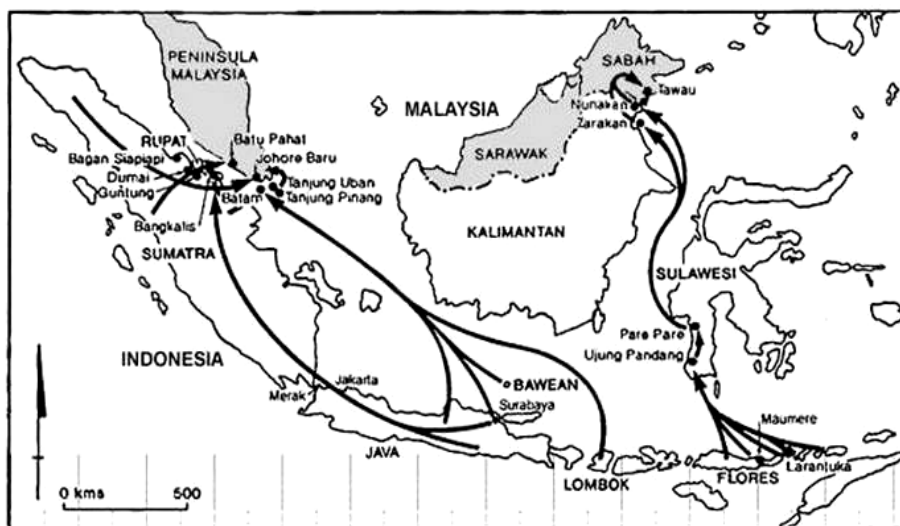
“Seseorang yang diambil bekerja berhubung dengan kerja dalam rumah kediaman dan tidak berkaitan dengan mana-mana tred, perniagaan atau profesion yang dijalankan oleh majikan dalam rumah kediaman tersebut dan termasuk tukang masak, pembantu rumah, butler, penjaga anak, valet, footman, tukang kebun, pencuci, jaga, pemandu atau pencuci kenderaan berlesen untuk kegunaan persendirian.”

Dalam penyelidikan yang dilakukan oleh International Labour Organization (ILO) Pertubuhan Bangsa-bangsa pada tahun 2006 dalam penyelidikan yang bertajuk *“Tinjauan Permasalahan Terkait Pekerja Rumah Tangga di Asia Tenggara.”* ILO mendedahkan bahawa pekerjaan sebagai pembantu rumah merupakan jenis pekerjaan yang cukup banyak diminati kaum perempuan dan laki-laki di Asia Tenggara. Kerana pekerjaan tersebut boleh dilakukan di dalam rumah tangga dan dianggap sebagai pekerjaan informal, tidak ada polisi yang mengaturnya, dan impaknya sering tidak diperhatikan nasib mereka (ILO, 2006:7).

Pekerjaan sebagai pembantu rumah menjana sumber pendapatan bagi ribuan perempuan, terutama perempuan kampung yang hanya mendapat pendidikan dan kemahiran rendah. Laporan bancian Jawatan Tenaga Kerja Indonesia menunjukkan adanya 860.000 hingga 1.400.000 PRT di Indonesia, dan 25 peratus di antaranya berusia di bawah 15 tahun (Rosenberg, 2003:18).

Rajah 1.1 : Jalur Kedatangan Pekerja dari Indonesia ke Malaysia

Dikutip daripada Nisha Varia. (2004). *Pelecehan terhadap Pekerja Rumah Tangga Migran Perempuan di Indonesia dan Malaysia*. Human Rights Watch Volume 16. No.9 ms: 2

Majoriti PRT lazimnya berumur di bawah 30 tahun dan berasal dari kawasan luar bandar, di mana fasiliti pendidikan dan kesempatan kerja terbatas (Rosenberg, 2003: 60). Tjoet Njak Dien, satu pertubuhan bukan negara yang mengurus penyelidikan PRT di bandar Yogyakarta (Indonesia), menemukan bahawa separuh daripada sampel penyelidikan calon pembantu rumah di tiga bandar besar di Indonesia menemui kenyataan bahawa secara purata mereka berpendidikan dasar rendah, belum berkahwin, memiliki sedikit keahlian dan bertanggungjawab atas kesejahteraan keluarga mereka. Para perempuan mencari pekerjaan sebagai amah di

luar daerah asal kerana mereka mendapat kesan daripada tekanan keluarga, apatah itu tekanan dari pihak suami untuk memberi pendapatan tambahan atau berupaya melarikan diri dari tekanan kekerasan dalam rumah tangga. Perempuan pun mungkin menemui rasa kebebasan, kemandirian dan pemberdayaan dengan meninggalkan tempat asal mereka dan mencari pekerjaan di bandar bahkan ke negara lain (ILO, 2006:8).

Dari huraian tadi boleh disimpulkan bahawa ramai kaum perempuan tidak takut mencari pekerjaan sebagai amah oleh kerana tidak menyedari terjejas impak buruk apabila mereka bekerja di luar negara sebagai imbalan yang harus dibayar untuk perbaikan ekonomi dan sosial mereka atau untuk membantu keluarga mereka. Pembantu rumah dari Indonesia di Malaysia adalah pekerja yang diminati berbanding dengan pekerja dari negara lain kerana banyak faktor yang menyebabkan mengapa keadaan ini boleh berlaku, diantara beberapa faktor-faktor tersebut adalah kerana murah nya kos pengambilan dan gaji pembantu rumah dari Indonesia, kedekatan budaya, bahasa dan agama juga menjadi pertimbangan utama para pekerja yang berasal dari Indonesia.

Setakat ini banyak Tenaga Kerja Indonesia (TKI) yang bekerja secara rasmi berjaya dan selesa di Malaysia, tapi ada juga TKI Indonesia mengalami tindakan penyalahgunaan, layanan buruk, pelecehan atau ketidakadilan pada masa mereka bekerja. Pembantu rumah atau amah adalah TKI yang banyak terkena kes ini. Satu kes yang paling besar dan diberitakan oleh media massa adalah kecederaan fizikal yang diderita oleh Nirmala Bonat semasa dia bekerja di rumah majikannya yang bernama Yim Pek Ha.

Nirmala adalah pembantu rumah tangga asal Kupang, Nusa Tenggara Timur Indonesia berjaya keluar dari rumah majikan pada bulan Mai 2004 selepas mengalami kecederaan yang memperlihatkan cedera berat di sekujur tubuhnya. Kes tersebut mendapat perhatian masyarakat Malaysia dan Indonesia tapi juga peringkat antarabangsa. Dalam *press release* Pesuruhjaya Republik Indonesia (KBRI) Malaysia (www.deplu.go.id/Press%20Release%20kepulungan%20Nirmala), boleh dikenal pasti kes hukum yang berlaku pada Nirmala Bonat, KBRI menulis:

“Selepas hakim pada tanggal 3 Januari 2008 menyatakan mantan majikan Nirmala Bonat iaitu Yim Pek Ha terbukti bersalah telah menganiaya Nirmala berdasarkan keterangan lebih dari 20 saksi selama proses peradilan yang memakan masa lebih dari 3 tahun. Selama lebih dari 3 tahun (saat proses hukum berjalan), Nirmala tinggal di penampungan KBRI Kuala Lumpur dan selama proses peradilan ia didampingi oleh 2 tim pengacara yang ditunjuk KBRI, yaitu Kavi dan Sebastian Cha. Terdakwa Yim Pek Ha diberikan masa oleh Hakim untuk melakukan pembelaan dan pada bulan Mei 2008, Hakim akan segera menjatuhkan vonis. Seluruh rakyat, bukan hanya di Indonesia, tetapi di seluruh dunia menantikan keputusan Hakim dan menantikan keadilan setelah sekian lama...”

Kes hukum Nirmala Bonat ini serta masa persidangan yang lama di Mahkamah Sesyen Malaysia menjadi satu pengajaran bagi Pemerintahan Indonesia untuk boleh memberikan perlindungan hukum kepada rakyatnya yang menjadi tenaga kerja di luar negara khususnya di Malaysia.

Oleh kerana itu, tahun 2006 Presiden Indonesia Susilo Bambang Yudhoyono dan Perdana Menteri Malaysia Abdullah Badawi menyaksikan pesefahaman *Memorandum of Understanding* (MoU) yang dilakukan Menteri Tenaga Kerja (Menaker) dan Transmigrasi Indonesia Erman Suparno dan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri Kerajaan Malaysia Radzi Sheikh Ahmad (Majalah *Nakertrans*, Edisi

1/06/2006). Pemerintah Indonesia juga menerbitkan Undang-Undang Nombor 39 Tahun 2004 tentang Penempatan dan Perlindungan Tenaga Kerja Indonesia di Luar Negeri.

1.2 Latar Belakang Penyelidikan

Dalam pandangan orang yang meminati ilmu komunikasi, mereka selalunya memandangkan bahawa media boleh dianggap sebagai satu alat yang berpengaruh kerana pemaparannya boleh membawa masyarakat awam untuk memaknai terhadap sesuatu isu. Media muncul dengan liputan maklumatnya yang memiliki kuasa dan boleh membuat perubahan pada agenda awam. Media bukan sahaja setakat menghibur, tetapi membekalkan masyarakat dengan maklumat yang terpenting sama ada aspek politik, institusi ekonomi dan gaya hidup.

Akhbar boleh memengaruhi dan membentuk persepsi terhadap pembaca, iaitu daripada suka menjadi tidak menyukai ataupun daripada tidak mengenal, menjadi menkagumi dan pada akhirnya pembaca boleh membentuk fikiran tentang isu yang berlaku melalui maklumat yang dipaparkan dalam akhbar tersebut. Persepsi ini bermakna, pengalaman tentang objek, peristiwa atau hubungan-hubungan yang diperolehi daripada pendedahan kepada maklumat dan intepretasi mesej (Jalaludin Rachmat, 1989:45).

Pihak media massa selaku mata dan telinga masyarakat awam juga tidak melewati kes yang berlaku di persekitaran mereka. Demikian juga dengan kes penderaan Nirmala Bonat media di Malaysia dan sama ada di Indonesia

memberitakan kes ini. Kerana media massa sebagai punca maklumat masyarakat, juga mampu membentuk pemahaman, opini dan persepsi tentang satu kes (Arndt Graft, 2007: 2). Dalam teori Penentuan Agenda yang dibuat oleh McCombs dan Shaw (1972) menyatakan bahawa media mempunyai kesan yang kuat ke atas khalayak dan mengarahkan peristiwa mana yang lebih penting menjadi pusat perhatian dan akan memberikan hujahan mengapa satu isu atau kes, seorang tokoh layak untuk diberitakan. Dengan perkataan lain, jika media tidak menonjolkan isu maka isu tersebut bererti tidak penting. Tanpa disedari, media sebenarnya telah menentukan apa yang penting dan apa yang tidak melalui topik perbincangan atau wacana masyarakat awam.

Sejalan dengan teori Penentuan Agenda itu, maka media massa menjadi rujukan maklumat masyarakat Indonesia dan Malaysia terutama untuk mengenalpasti kes Nirmala Bonat. Media massa Indonesia banyak mendedahkan kes ini dan kandungannya menggiring pada pemahaman bahawa Nirmala Bonat adalah mangsa dan teraniaya, sehingga pemahaman masyarakat tentang kes Nirmala Bonat menurut sama dengan pandangan yang dibuat media massa, pada pihak lain media di Malaysia mungkin memberitakan dalam perspektif yang berbeza tentang kes Nirmala Bonat (*Kompas*: 14/04/2008). Banyak jenis media yang mewacanakan kes Nirmala Bonat ini satu diantaranya iaitu akhbar, dengan kualiti cetak harian maka kandungan beritanya *up to date* dan boleh menyajikan berita dengan mendalam. Satu daripada akhbar nasional di Indonesia adalah akhbar *Waspada*, akhbar ini juga konsisten dalam memberitakan kes yang menimpa Nirmala Bonat. Untuk Malaysia, satu di antara akhbar yang besar jumlah purata pembaca dan edaran naskhah adalah akhbar *Utusan Malaysia* yang juga dikenali sebagai saluran rasmi kerajaan.

1.3 Permasalahan Penyelidikan

Permasalahan dalam penyelidikan ini bermula daripada pendekatan konstruktivisme dalam memandangkan berita. Berita dalam pandangan konstruktivis adalah fakta di media berbeza dalam erti yang sebenarnya (fakta empirik). Jadi, realiti tidak langsung ditulis menjadi berita, akan tetapi ianya adalah produk interaksi antara wartawan dengan fakta. Ada beberapa pertimbangan-pertimbangan dalam diri wartawan dalam melaporkan satu berita antaranya: siapa sumber atau punca berita, kata-kata apa yang dikutip, pemilihan ayat, berapa panjang berita/paragraf ditulis, di mana posisi letak berita dan gambar dan grafik yang mana boleh dimuatkan.

Daripada pandangan pendekatan konstruktivis tentang media, wartawan dan berita. Boleh disebut bahawa pekerjaan media adalah satu pekerjaan yang berhubungkait dengan pembentukan realiti. Realiti bukanlah sesuatu yang telah sedia ada, yang tinggal diambil oleh wartawan. Sebaliknya, semua wartawan adalah ejen, bagaimana peristiwa yang masih berbentuk fakta sebenar disusun sedemikian rupa sehingga membentuk satu berita. Maka, wartawanlah yang mengurutkan, membuat teratur, menjadi difahami dan memilih komunikator berita yang ditemubual sehingga membentuk satu berita yang akan dibaca masyarakat awam.

Berdasar pandangan-pandangan daripada paradigma konstruktivis dalam melihat proses pembuatan berita, peranan media dalam mengkonstruksi realiti dapat dilihat daripada tiga paras iaitu:

- a) Pertama, media membingkai peristiwa dengan bingkai tertentu. Peristiwa yang tak beratur disederhanakan sehingga membentuk pengertian dan gagasan tertentu. Media juga adalah ejen, bukan hanya bagaimana berita tersebut difahami tetapi disetujui atau tidak. Setuju tidaknya satu media boleh dilihat bagaimana kes itu didefinisikan, urutan berlakunya kes yang disajikan, siapa komunikator yang ditemubual dan siapa penyebab kesnya.
- b) Kedua, media memberikan simbol, simbol tertentu keatas kes mahupun komunikator yang terbabit dalam berita. Pemberian simbol akan memberi impak bagaimana kes difahami, siapa dilihat sebagai wira dan siapa musuh, siapa suspek siapa mangsa, siapa benar dan siapa yang salah. Juga tentang pengutipan kata-kata komunikator berita, media akan memakai, menyemak dan menambah dengan berbagai ungkapan dan kata-kata yang ditampilkan. Kesemua itu boleh memberikan citra tertentu semasa dibaca masyarakat awam.
- c) Ketiga, media akan menentukan apakah peristiwa itu ditempatkan sebagai hal penting atau tidak; apakah diperlukan menulis secara panjang atau tidak; bagaimana tata letak dan halamannya; bagaimana dengan penambahan label atau penguatan citra bagi berita (foto, grafis). Semua pilihan tersebut adalah kemungkinan yang akan diambil oleh media.

Dalam kes Nirmala Bonat, media dalam memberitakan kes sama ada akhbar *Utusan Malaysia* dan *Waspada* tidak jauh berbeza dengan andaian yang ada seperti yang didedahkan oleh pendekatan konstruktivis. Akhbar *Utusan Malaysia* dan

Waspada dalam memberitakan kes ini mengikut kepada pilihan *frame* atau bingkai mereka. Soalan bagaimana kes ini dilihat oleh wartawan akan berimpak juga keatas bagaimana berita itu akan dibuat dan disajikan kepada pembaca akhbar *Utusan Malaysia* dan *Waspada*.

1.4 Objektif Penyelidikan

Penyelidikan ini mempunyai tiga persoalan yang ingin diselidiki iaitu:

Pertama; mengenalpasti bentuk pemilihan isu yang dikonstruksi oleh kedua akhbar dalam berita kes hukum Nirmala Bonat.

Kedua; mengenalpasti bentuk penonjolan aspek tertentu yang didapati daripada isu kes hukum Nirmala Bonat.

Ketiga; mengenalpasti konstruksi *frame* akhbar *Waspada* dan *Utusan Malaysia* dalam memberitakan kes hukum Nirmala Bonat.

1.5 Persoalan Penyelidikan

Soalan-soalan yang hendak diselidiki dalam penyelidikan ini iaitu:

- a) Bagaimanakah kes hukum Nirmala Bonat diberitakan dalam akhbar *Waspada* dan *Utusan Malaysia*,
- b) Bagaimanakah imej Nirmala Bonat dalam berita di akhbar *Waspada* dan *Utusan Malaysia*,

- c) Bagaimanakah imej Yim Pek Ha dicitrakan dalam berita di akhbar *Waspada* dan *Utusan Malaysia*,
- d) Apakah pola pemingkaian yang digunakan akhbar *Waspada* dan *Utusan Malaysia* dalam memberitakan kes Nirmala Bonat,
- e) Apakah ideologi akhbar *Waspada* dan *Utusan Malaysia* berpengaruh terhadap pemberitaan kes hukum Nirmala Bonat.

1.6 Kaedah Penyelidikan

Skop penyelidikan diperlukan guna membantu penyelidikan ini jelas, terarah dan tidak luas. Dalam metod pengambilan sampel iaitu berita-berita dari akhbar ini penyelidik akan menggunakan metod *purposive sampling*. *Purposive sampling* iaitu satu metod penarikan sampel yang dipilih berdasarkan kriteria yang telah ditentukan sebelumnya (Christine Daymon dan Immy Holloway, 2002:533), Ted Palys (2008:697-698) mengatakan bahawa metod pengambilan sampel dengan *purposive sampling* adalah berhubung erat dengan kaedah penyelidikan kualitatif, kerana dalam penyelidikan kualitatif para penyelidik mempunyai banyak soalan yang ingin dijawab.

Berdasar huraian metod *purposive sampling* itu maka dalam penyelidikan ini akan mengumpulkan berita-berita yang hanya berhubungkait dengan soalan-soalan dalam penyelidikan ini, iaitu kes Nirmala Bonat. Kerana itu penyelidik membuat skop penyelidikan iaitu berikut ini:

- a) Fokus penyelidikan adalah kepada kandungan teks (*text analysis*) pemberitaan akhbar dengan analisis kandungan kuantitatif dan analisis pemingkaian.
- b) Kandungan berita yang diselidiki adalah berita-berita yang berkenaan dengan pemberitaan tentang kes hukum yang berlaku kepada Nirmala Bonat, sepanjang tahun 2004-2008.
- c) Akhbar yang menjadi subjek penyelidikan adalah akhbar *Waspada* (Indonesia) dan akhbar *Utusan Malaysia* (Malaysia).

1.7 Kepentingan Penyelidikan

Penyelidikan ini diharap boleh mendapatkan pelbagai maklumat khususnya mengenalpasti bentuk pemberitaan kedua akhbar daripada kedua negara dalam memberitakan kes yang membabitkan masyarakat daripada kedua negara. Telah diketahui bahawa mangsa iaitu Nirmala Bonat adalah pembantu rumah yang berasal dari Provinsi Nusa Tenggara Timur, Indonesia dan beragama Kristian. Sedangkan suspek kes ini iaitu suri rumah Yim Pek Ha adalah warga dari kaum Cina yang merupakan penduduk di Negeri Selangor Malaysia dan dia tidak beragama Islam.

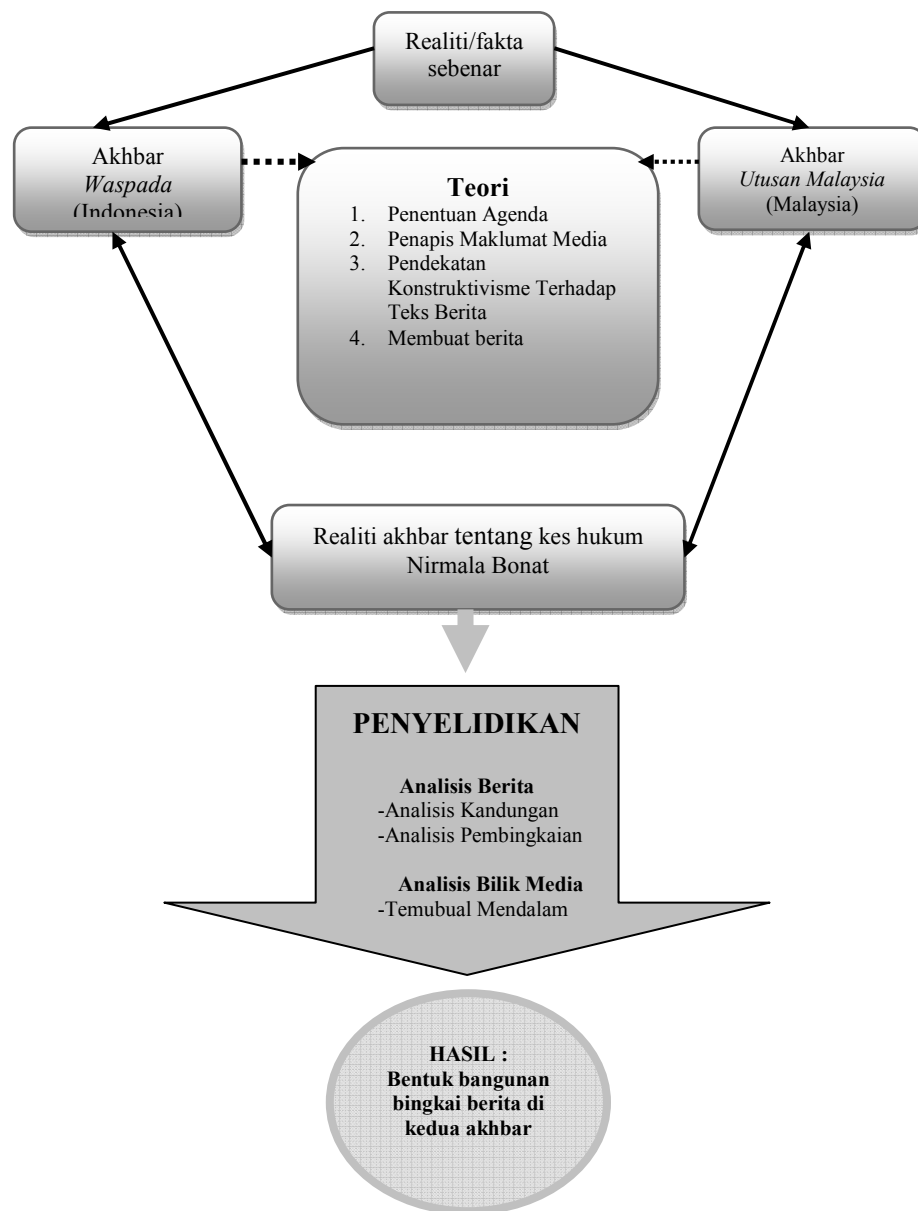
Perkara ini akan menjadi satu faedah penyelidikan yang baik kerana kedua akhbar yang diselidiki adalah media yang berideologi Islam-Nasionalis dan memberitakan kes ini dalam pemberitaan mereka. Soalan utama jelas bagaimana kedua akhbar menulis berita ini daripada aspek pemilihan isu, penonjolan aspek tertentu yang akhirnya akan membentuk konstruksi utuh kes ini dalam pemberitaan mereka.

Akhir sekali, selama ini penyelidik belum menemu satu penyelidikan media yang mengkaji secara khusus, eksklusif dan ilmiah ke atas kes Nirmala Bonat baik dari Malaysia dan Indonesia serta antarabangsa sehingga penyelidikan ini akan mampu menjadi satu penyelidikan yang terbaru khususnya dalam penyelidikan tentang *migrant workers* di Malaysia dan kes dalam konteks penyelidikan media yang ada padanya.

1.8 Kerangka Kerja Penyelidikan

Selepas menjelaskan tentang metod penyelidikan, maka penyelidik merasa perlu menjelaskan penyelidikan ini dalam bentuk operasional sehingga mudah difahami melihat urutan dan cara kerja penyelidikan. Adapun kerangka kerja tersebut iaitu:

Rajah 1.2: Kerangka Kerja Penyelidikan

BAB DUA

SOROTAN KAJIAN DAN TEORI

Dalam bab ini, akan dijabarkan tentang sorotan kajian yang merupakan hasil penyelidikan terdahulu tentang pekerja luar negara dan analisis pemingkaian terutama yang berhubung kait dengan penyelidikan ini. Bab ini juga mengandungi penjabaran dan penjelasan tentang teori yang digunakan dalam penyelidikan ini.

2.1 Sorotan Kajian

2.1.1 Sorotan Kajian Tentang *Migrant Workers*

Kajian lepas yang patut dijadikan sebagai perbandingan dalam penyelidikan ini adalah daripada Anne Marie Hildson seorang pensyarah dari Curtin University Australia dalam penyelidikan yang bertajuk “*What the Papers Says: Representing Violence against Overseas Contract Workers*” Pada tahun 2003 dia melakukan penyelidikan tentang berita-berita di akhbar tentang *domestic workers* terutama kepada pekerja yang berkerja sebagai pembantu rumah.

Dalam penyelidikan ini Hildson memfokuskan pada penyelidikan berita-berita akhbar dari negara Filipina dan Singapura dalam memberitakan kes hukuman mati oleh Mahkamah Singapura pada tahun 1995 kepada Flor Contemplacion seorang pembantu rumah dari Filipina yang didakwa membunuh anak majikan yang bernama Nicholas Huang dan Dalia Maga pembantu rumah majikan yang juga kawan dia. Kes ini, adalah kes tentang tenaga kerja yang besar pada masa itu.

Banyak negara lain juga memberitakan kes ini sebagai agenda media mereka.

Hildson menulis:

“When Flor Contemplacion, a Filipino domestic workers, was arrested, tried and executed in Singapore in 1995 for murder, Asian and other press reported on the case. Media discourse flowed into public space and cross the borders of Singapore and the Philippines and into public space through national dailies and newspapers reports dispatches by translocated journalist. In this way, presses from Singapore, the Philippines and other parts of the Asian region publicly mapped the lives of those involve the drama”

Akhbar yang menjadi subjek penyelidikan Hildson iaitu akhbar daripada kedua negara. Dari negara Singapura Hildson memilih akhbar *The Strait Times* dan untuk Filipina Hildson memilih akhbar *The Philippine Daily Inquirer* dan *The Manila Times*. Selain melakukan penyelidikan pada keratan berita akhbar berkenaan, Hildson juga melakukan temubual dengan banyak orang yang terbabit dalam kes ini. Ekoran daripada hukuman mati pada Flor ini adalah diputusnya hubungan diplomatik Filipina terhadap negara Singapura, kerana kerajaan Filipina menolak tuduhan daripada Mahkamah Singapura yang menyatakan bahawa Flor yang membunuh anak majikan dan pembantu rumahnya, sehingga dia layak dihukum mati dengan cara digantung. Sikap yang diberikan oleh pemerintah kedua-dua negara ini juga diikuti oleh pemberitaan akhbar dari kedua-dua negara, mereka sama-sama menyokong keputusan dari pemerintahan mereka.

Dalam penyelidikan ini, Hildson mendapati beberapa temuan, terutama yang berhubungkait dengan penyelidikan kandungan media. Akhbar di Filipina menolak tuduhan bahawa Flor adalah pembunuh anak majikan dan kawannya, kerana mereka melihat bahawa Flor adalah mangsa fitnah dari pemerintah Singapura kerana dia

dipaksa mengakui melakukan perbuatan pembunuhan itu tanpa didampingi oleh peguam semasa dia berada di Balai Polis Singapura.

Daripada kenyataan itu akhbar di Filipina yakin bukan Flor yang membunuh Maga kawan sekerjanya tetapi majikannya sendiri dan anaknya Nicholas Huang mati kerana mengidapi penyakit epilepsi hingga dia tenggelam dalam air. Demikian juga media Singapura, mereka juga menyokong keputusan pemerintah Singapura bahawa Flor adalah pembunuh, sehingga dia harus mendapat hukuman mati atas segala perbuatannya.

Untuk menjelaskan kes ini secara utuh, Hildson menuliskan bahawa menurut pada versi akhbar di Singapura. Maga menolak buah tangan daripada Flor dan pada masa yang sama Flor merasa marah kerana ditolak, maka dia membunuh Maga dengan menjerat lehernya dengan tali dan Huang yang dibunuhnya dengan mencelupkan kepalanya ke dalam air. Berbeza dengan versi Filipina. Menurut mereka memang benar bahawa Flor mengunjungi rumah majikan Maga, masa mereka sembang-sembang anak majikan mereka iaitu Nicholas Huang tenggelam dalam tampungan air di tandas kerana dia menderita penyakit sawan. Mengetahui anak majikannya mati, Maga menyuruh Flor untuk pergi dan segera memanggil majikannya Wong Sing Keong. Wong yang mendapati anaknya telah mati, marah kepada Maga dan membunuhnya dengan menjerat lehernya dengan tali.

Perbezaan pandangan dalam memaknai satu peristiwa yang tunggal ini boleh disebut sebagai gambaran yang ada di pendekatan konstruktivisme. Pandangan Hildson menyangkut kes berkenaan ini memandangkan bahawa media adalah

bahagian daripada budaya dan hubungan antara kelas sosial dan etnik dan antara pembaca media dan penulis berita sekali gus teks berita itu sendiri melakukan satu proses konstruksi makna. Sehingga satu peristiwa yang berlaku sebenar boleh mempunyai makna yang ganda atau berbeza.

Penyelidikan kes *migrant workers* di Malaysia, khususnya pada pekerja yang datang dari Indonesia pernah dilakukan oleh Assoc Prof. Arndt Graft dalam penyelidikan yang bertajuk “*Imej Pekerja Indonesia di Media Massa, Satu Analisis Kandungan.*“ Menggunakan metod analisis kandungan kualitatif Arndt Graf menyelidiki kandungan berita pada akhbar daripada kedua-dua negara Indonesia dan Malaysia dalam memberitakan kes pekerja dari Indonesia yang dikenal dengan sebutan Tenaga Kerja Indonesia (TKI).

Dalam pandangan Graft, imej tentang pekerja Indonesia selama ini di Malaysia banyak menyumbang oleh berita-berita di media khususnya di akhbar. Pemberitaan di kedua akhbar negara berbeza dalam melihat kes pekerja Indonesia. Akhbar di Malaysia banyak memberikan imej yang buruk bagi pekerja Indonesia, misalnya masuk secara haram, melakukan jenayah, kacau dan kesihatan. Media Indonesia memandang berbeza bahawa pekerja Indonesia telah banyak memberikan impak positif bagi kemajuan pembinaan infrastuktur di Malaysia. Gambaran tentang tenaga kerja dari Indonesia ini terkadang boleh menjadi referensi maklumat bagi masyarakat awam yang ada di kedua-dua negara. Masyarakat di Indonesia misalnya selalu memandangkan bahawa kerja di Malaysia amatlah teruk sehingga banyak saudara mereka mendapat perlakuan yang tidak baik.

Dalam akhir penyelidikan ini Graft menyatakan bahawa kadang-kadang pemberitaan tentang pekerja dari Indonesia sedikit sensasionalisme oleh kedua akhbar yang memberitakan kes pekerja dari negara Indonesia ini. Apatah lagi masyarakat awam yang membaca akhbar terpengaruh dengan apa yang ada di media yang mereka baca sehingga memengaruhi sikap dan persepsi mereka tentang tenaga kerja terutama yang datang dari Indonesia.

Dalam penyelidikan yang berbeza Vijayakumari Kanapathy dengan tajuk penyelidikan “*Migrant Workers in Malaysia: an Overview*” yang menjadi kertas kerja bentang di Workshop on an East Asian Cooperation Framework for Migrant Labour di Kuala Lumpur, pada 6-7 Disember 2006. Vijaykumari menyatakan bahawa ada beberapa fasa datangnya para pekerja daripada luar negara ke Malaysia.

Jadual 2.1: Purata Pekerja Luar Negara di Malaysia

Sumber daripada Vijaykumari Kanapathy. “*Migrant Workers in Malaysia: an Overview.*” 2006. ms:19

Table 2 Composition of Contract Migrant Workers by Country, 2000 –2005 (Percentage distribution)						
	2000	2001	2002	2003	2004 (as at end July)	2005 (as end Dec)
Indonesia	69.4	68.4	64.7	63.8	66.5	68.9
Nepal	0.1	7.3	9.7	9.7	9.2	9.9
Bangladesh	24.6	17.1	9.7	8.4	8.0	2.9
India	3.0	4.0	4.6	5.6	4.5	6.9
Myanmar	0.5	1.0	3.3	4.3	4.2	4.6
Philippines	1.2	1.0	0.8	0.6	1.1	1.1
Thailand	0.4	0.4	2.4	0.9	1.0	0.3
Pakistan	0.5	0.4	0.2	0.2	0.1	0.7
Others	0.3	0.4	4.6	6.5	5.4	4.7
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Source: Department of Immigration as cited in Ministry of Finance, *Economic Report, 2004/2005*, Kuala Lumpur; Department of Immigration, unpublished figures for 2005.

Pada period pertama disebut Vijaykumari sebagai *First Wave of Migrant Labour Inflows* yang berlaku pada masa tahun 1970-1985 hal ini berlaku kerana pada masa itu Malaysia sedang mengalami pertumbuhan ekonomi yang rancak. Pertumbuhan ekonomi itu diikuti oleh banyaknya pembinaan gedung, lebuh raya, pembukaan industri kilang dan modenisasi di semua hal. Pembinaan yang berlaku ini membuat Malaysia memerlukan banyak tenaga kerja dan itu boleh didapati dengan mendatangkan berbagai pekerja daripada luar negara seperti Indonesia, India, Bangladesh, Philipina dan beberapa negara lainnya.

Pada period kedua yang disebut Vijaykumari iaitu *The Second Wave of Migrant Worker Inflow* yang berlaku pada masa tahun 1986-1998 adalah punca daripada keperluan Malaysia terhadap pekerja luar negara. Dalam catatan Vijay, jumlah purata pekerja luar negara yang bekerja secara rasmi ada sekira 2,5 juta orang dan yang bekerja secara haram boleh jadi sebanyak 2 juta orang. Namun, pada tahun 1996-1997 masa berlaku krisis ekonomi global Kerajaan Malaysia mengeluarkan amaran untuk mengurangi pekerja luar negara, sehingga pada masa itu para pekerja berkurang lebih daripada 35% sahaja.

Pada period akhir Vijaykumari menyebutnya dengan *Third Wave of Migrant Workers Inflows* yang berlaku semenjak tahun 1998 hingga kini, Malaysia kembali mengembalikan keadaan ekonomi semula jadi dan pembangunan kembali dirancakkan. Tentunya, Malaysia kembali memerlukan para pekerja daripada luar negara untuk menyokong itibar ini. Tetapi, Malaysia belajar daripada masa lalu, sehingga pada masa kini Malaysia mengetatkan polisi atau amaran hal ehwal pekerja dari luar negara, yang boleh dicontohkan seperti keahlian (*skill*) pekerja diutamakan,

kelengkapan sijil atau dokumen rasmi dan juga mengenakan saman pada pengerusi atau majikan pekerja jika memasukkan pekerja dari luar negara secara haram. Dalam penyelidikannya Vijay mencatat bahawa jumlah pekerja luar negara di Malaysia masa kini boleh jadi mencapai 1,9 juta orang.

Penyelidikan tentang *migrant workes* juga diselidiki oleh Özge Berber Agtas, Luciole Sauviat dan Beate Amler yang merupakan siswazah di Universität Kassel/Fachhochschule für Wirtschaft Berlin ini bertajuk “*Why not Organising? Trade Unions and Precarious Migrant Workers in Germany, South Korea, and Spain*” ini menyelidiki tentang kes perlunya mengekalkan pertubuhan pekerja luar negara. Kerana mereka sering diperlakukan tidak adil dan diberi hak yang wajar masa mereka bekerja.

Penyelidikan ini mereka lakukan dengan menyelidiki nasib para pekerja luar negara di tiga negara iaitu di Jerman, Sepanyol dan Korea Selatan. Dalam penyelidikan mereka keadaan para pekerja di ketiga negara ini tidak jauh berbeza, beberapa keadaan teruk tersebut iaitu:

- a) Pekerja luar negara sering mendapat hak yang kecil dibanding pekerja dalam negara; mereka sering diberi beban kerja berat dan terkena perlakuan tidak adil daripada majikan,
- b) Pekerja luar negara banyak mendapatkan ancaman daripada majikan sehingga mereka tidak mengetahui apa yang berlaku pada nasib mereka sendiri,